

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

No2

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, fevral.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukurimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirathbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoirazimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

TIJORAT BANKLARINING INVESTITSIYA LOYIHALARINI KREDITLASH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	40
Faxriddinov Temur Faxriddin o'g'li	
TEMIR YO'L YO'LLARINI TA'MIRLASH KORXONALARINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH OMILLARI.....	46
Allabergenov Sherzod Maksudbayevich	
BANKLARNI TRANSFORMATSIYALASH JARAYONIDA INVESTITSION KREDITLASHNING XORIJ TAJRIBASI.....	51
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li	
O'ZBEKISTONDA BUDJET OCHIQLIGINI TA'MINLASH BO'YICHA QONUNCHILIK BAZASINING EVOLYUTSIYASI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI.....	55
Mamanov Alisher Umbarovich	
ENERGETIKA TARMOG'I KORXONALARIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH YO'LLARI.....	60
Xamdamova Gavxar Absamatovna	
SMART UNIVERSITET MODELINING XALQARO TAJRIBASI VA UNI YANGI O'ZBEKISTON TA'LIM TIZIMIGA MOSLASHTIRISH MASALALARI.....	65
Saloxiddinova Sitora Baxodir qizi	
IJTIMOIIY OBYEKTlarda QURILISH XIZMATLARINI MOLiyALASHTIRISHNING NAZARIY – ASOSIY TAMOIYILLARI.....	68
Gapparov Azim Qayumovich	
QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARINING ISHLAB CHIQRISH FAOLIYATIGA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANI JORIY ETISH ORQALI RAQOBATBARDOSHLIKNI TA'MINLASH.....	72
Zaripov Shoxboz Alijon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA MASOFAVIY BANK XIZMATLARINING IQTISODIY VA IJTIMOIIY BARQARORLIKKA TA'SIRI.....	75
Kolmatova Asila Menglimurod qizi	
РОЛЬ GREEN BONDS В МЕЖДУНАРОДНОЙ ФИНАНСОВОЙ СТРАТЕГИИ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ.....	81
Н.Т. Бекназарова	
BARQAROR RIVOJLANISH SHAROITIDA EKOLOGIK BOSHQARUV VA AUDIT.....	86
Shaymatova Nargiza Ashurovna	
NORASMIY IQTISODIYOTNING MAVJUDLIGINING NAZARIY MASALALARI VA UNI ANIQLASHNING USLUBIY YONDASHUVLARI.....	93
Alimardonov G'ayratjon Nuraliyevich	
DIGITAL TWIN-BASED DECISION SUPPORT FOR COST OPTIMIZATION AND RISK MANAGEMENT IN INFRASTRUCTURE SYSTEMS.....	99
Nelyufar Umarovna Dadabayeva	
PAXTA BO'LAKCHASINING OG'MA TO'RLI YUZA SIRTI BO'YLAB HAVO OQIMI TA'SIRIDAGI HARAKATINING MATEMATIK MODELI.....	108
Karimov Abdusamat	
АДАПТИВНОСТЬ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ К ВНЕШНИМ РИСКАМ И ГЕОЭКОНОМИЧЕСКИМ ТЕНДЕНЦИЯМ.....	115
Бабаджанов Шухрат Атахмович	
“TIBBIYOT BOZORINING UZLUKSIZ RIVOJLANISHI UCHUN MEKANIZMLARNI TAKOMILLASHTIRISH YONDASHUVLARI”.....	120
Abdumalikov Shoxjahon Jaloliddin o'g'li	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING MEHNAT BOZORI RIVOJLANISHIDAGI ROLI VA BANDLIKKA TA'SIRI.....	124
Egamberdiyev Abdujabbor Xusanovich	

XORAZM VILOYATIDA ETNOGRAFIK TURIZMNI BARQAROR RIVOJLANTIRISH MEXANIZMINING AHAMIYATI	129
Ro'zimatova Shaxlo Baltaboy qizi	
THE FEAR OF MISSING OUT (FOMO) EFFECT IN ADVERTISING AND ITS NEUROPSYCHOLOGICAL IMPACT ON IMPULSE BUYING	134
Negmatov Nodir Nozimovich	
O'ZBEKISTONDA TRANSPORT XIZMATINI TASHKIL ETISHNING ASOSIY IQTISODIY KO'RSATKICHLARI VA TENDENSIYALARI TAHLILI.....	139
Aytiyeva Sevara	
TO'QIMACHILIK SANOATIDA INVESTITSION LOYIHALARNI BOSHQARISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR.....	144
Qurbonov Jasurbek Pozilovich	
YASHIL IQTISODIYOTNING MOHIYATI VA O'ZBEKISTON UCHUN AHAMIYATI.....	149
Abdullayeva Matluba Nematovna, Nuriddinov Kamoliddin Faxriddin o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA KICHIK KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI.....	155
Axmedov Sanjar Temur o'g'li	
POPULATION IMPACT ON CONSUMER CULTURE AND NATIONAL ECONOMIC GROWTH.....	160
Rustamov Sherov Oblokulovich	
AVTOTRANSPORT KORXONALARINING IQTISODIY KO'RSATKICHLARI TAHLILI VA ULARNI YAXSHILASHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR.....	164
Laylo Akbarova, Komolov Adxam Dilshod o'g'li	
MODELING THE DIFFUSION OF DIGITAL BANKING ADOPTION IN UZBEKISTAN: EVIDENCE FROM TBC BANK USING THE BASS DIFFUSION MODEL AND A HYBRID REGRESSION APPROACH	169
Feruza Nabieva	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA EKOLOGIK XARAJATLARNI BUXGALTERIYA HISOBIDA AKS ETTIRISH VA BAHOLASH	176
Rabbimov Elbek Abdulloyevich, G'afforov Ilhom Ilyosjonovich, Ergashev Olloyor Furqat o'g'li	
O'ZBEKISTONNING YANGI BOZORLARGA CHIQUISHIDA FAOL MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISHNING INTEGRALLASHGAN MODELI.....	183
Baqoyev Sunnatillo Burxon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA TADBIRKORLIK FAOLIYATIGA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNING ILMIY-KONSEPTUAL ASOSLANISHI.....	188
Salaydinov Shodiyor Nizom o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELI SIFATINI OSHIRISH VA KREDIT RISKINI BOSHQARISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	194
Turg'unov Nodirbek Muminjanovich	
SANOAT KORXONALARI TUZILMASINI TAKOMILLASHTIRISH MEXANIZMI	198
Jabborov Elbek Erkin o'g'li	
SOLIQ STAVKALARINI TABAQALASHTIRISHNING TADBIRKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANISHGA TA'SIRI.....	202
Abduraimova Nigora Abdugapparovna	
MINTAQALAR IQTISODIY RIVOJLANISHIDAGI TAFOVUTLARNI KAMAYTIRISHNI TA'MINLASHDAGI XORIJ MAMLAKATLAR TAJRIBASI.....	208
Egamov Temur Muzaffarovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATNI MOLIYAVIY RAG'BATLANTIRISH IMKONIYATLARI.....	213
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
MINTAQA IQTISODIYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA XIZMATLAR SOHASINING O'RNI VA OBYEKTIV ZARURLIGI.....	217
Achilova Fizuza Kurbanovna	
INVESTITSIYALARNI JALB ETISH ORQALI MAXSUS IQTISODIY ZONALARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	222
Ergashev Olim	

KICHIK BIZNES INNOVATSION FAOLIYATINING RIVOJLANISHIDAGI ASOSIY TENDENSIYALAR	227
Amirov Zubaydulla Toir o'g'li	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHDA YOSHLAR TADBIRKORLIGINING O'RNI VA AHAMIYATI	233
Isakjanova Saboxat Muhamedovna	
KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMIDA AKSIYADORLAR HUQUQLARINI HIMOYA QILISH MEXANIZMLARINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	238
Xakimov Uchkun Xamitovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA MILLIY MAKROIQTISODIY SIYOSATNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	242
Mardanova Ra'no Isakovna	
XUSUSIY VA DAVLAT SHIFOXONALARI UCHUN RAQAMLI MARKETING STRATEGIYALARINI QIYOSIY TAHLIL	246
Yakubov Temur G'anibekovich	
RAQAMLI SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMIDA RESURS SAMARADORLIGI VA IQTISODIY NATIJADORLIK MODELI	250
Ziyodullayev Qahramon	
"MILLIY TURIZM SITUATSION-MONITORING MARKAZI" VA "YASHIL TUROPERATORLAR" FAOLIYATINI SHAKLLANTIRISH ISTIQBOLLARI	254
Toshev Akmal Salimovich	
RISK-MENEJMENT VA MOLIYAVIY BARQARORLIK O'ZARO BOG'LIQLIGINING KONSEPTUAL MODELINI SHAKLLANTIRISH TAMOYILLARI	261
Madaminov Bekzod Allayarovich	
O'ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOT: BAHOLASH METODOLOGIYASI, DINAMIKASI VA QISQARTIRISH ISTIQBOLLARI (1996 – 2026-YILLAR TAHLILI)	266
Djumanova Rano Fayzullayevna	
OLIY TA'LIM SIFATINI BAHOLASHDA MAJMUALI DIAGNOSTIK MODELNING AMAL QILISH XUSUSIYATLARI	272
Xo'jaxonov Ma'rufxon Xamidxonovich	
TIJORAT BANKLARI FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHNING XORIJ TAJRIBASI	278
Vafiyev Raxim Xalimjonovich	
INVESTITSIYA LOYIHALARINI KREDITLASH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	282
Nigora Nurmatova	
BANK SEKTORINING INVESTITSIYA OQIMLARINI BOSHQARISHDAGI STRATEGIK O'RNI	287
Abdumavlonov Abdumutal Abdumajid o'g'li	
O'ZBEKISTON KORXONALARIDA UZOQ MUDDATLI MOLIYAVIY INVESTITSIYALAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH	291
Allabergenova Nilufar Shermetovna	
O'ZBEKISTON BANK TIZIMIDA TA'MINOTLI YIRIK KREDITLAR ASOSIDA QIMMATLI QOG'OZLAR CHIQRISH ORQALI RESURS BAZASINI KENGAYTIRISH MEXANIZMLARI	298
Ahmedov Akbarali Sultonmurodovich	
"MINTAQA SANOATI SALOHİYATIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARI"	306
Abdinazarov Xusan Shaymanovich	
BUDJET TASHKILOTLARI FAOLIYATIDA MAJBURIYATLAR: MAZMUNI, TURLARI VA TARKIBI	309
Jabbarova Charos Aminovna	
ATROF-MUHIT VA EKOLOGIK IQTISODIYOT: TURIZM XIZMATLARI BOZORIDA RESURLARDAN OQILONA FOYDALANISH VA UNING RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASH	316
Alikulov Samar Abdirashidovich	
O'ZBEKISTON TURIZM INDUSTRIYASI RIVOJLANISHIDA FORSAIT TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH	322
Turdibekov Xasan Ibragimovich	
АНАЛИЗ ДЕБИТОРСКОЙ И КРЕДИТОРСКОЙ ЗАДОЛЖЕННОСТИ ХОЗЯЙСТВУЮЩЕГО СУБЪЕКТА	329
Камолова Феруза Кахрамоновна	

TASHQI QARZNING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRI: QARZ BARQARORLIGINI BAHOLASH MODELLARI ASOSIDA O'ZBEKISTON MISOLIDA TAHLIL	333
Oliyoyrova Kumushoy Ahmad qizi, Tashmuxeamedova Yayra Atxamovna	
XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARNING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA SOLIQLARNI TARTIBGA SOLISHNING TAHLILI	339
Kudiyarov Kishibay Ramatullaevich	
KORXONALAR FAOLIYATINING IQTISODIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING XORIJ TAJIRIBASI	343
Iminova Nargizaxon Akramovna	
SUG'URTA KOMPANIYALARINING TO'LOVGA QOBILIYATLILIGINI BOSHQARISHDA RISKLAR VA RISK-MENEJMENTNING O'RNI	350
Xalikulova Shirin Utkir qizi	
BUDJET TASHKILOTLARIDA BUXGALTERIYA HISOBI VA HISOBOTINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISHDAGI MUAMMOLAR VA KAMCHILIKLAR	354
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Xasanboyeva Muyassar Ubaydullayevna	
XUSUSIY KORXONALARDA KADRLAR MENEJMENTI SAMARADORLIGINI OSHIRISH	358
Alimova Dildora Damirovna	
BANK TRANSFORMATSIYASI TUSHUNCHASI VA UNING MENEJMENTDAGI O'RNI	363
Rajabov Oybek Panjievich	
O'ZBEKISTON OZIQ-OVQAT SANOATIDA ISHLAB CHIQRISH SAMARADORLIGINING HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	367
Eshtemirova Anora Norboy qizi	
BOZOR KONYUNKTURASIGA MOS PIYOZ YETISHTIRISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	371
Sadikova Shohida Obidqul qizi	
HUDUDLARDA MAISHIY XIZMATLAR SOHASINI KLASTERLASH VA RESURS SAMARADORLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI	375
Normurodova Zebo Eshmaxmatovna	
XUSUSIY VA KORPORATIV TUZILMALARDA AUDITORLIK TEKSHIRUVI HAMDA AUDITORLIK XULOSASINI SHAKLLANTIRISH AMALIYOTI	380
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Ubaydullayev Toxirjon Abdullajanovich	
YIRIK VA KICHIK BIZNES O'RTASIDA KOOPERATSIYA MUNOSABATLARINI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI	385
Nasirova Kamola Alimovna	
MOLIYAVIY HISOBOTLARNING QAROR QABUL QILISH JARAYONIDAGI IQTISODIY ROLI	394
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Yahyayeva Ra'no Raximovna	
DIRECTIONS FOR IMPROVING INVESTMENT POLICY IN THE CONDITIONS OF DIGITAL ECONOMY (EXPERIENCE OF UZBEKISTAN)	400
Khatamov Nurbek Achildiyevich, Sharifi Abdul Fatah	
DAVLATNING FISKAL VA MONETAR SIYOSATI UYG'UNLIGINING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRINI BAHOLASH	405
Uralov Shavkat Maxramovich	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA BIZNES JARAYONLARINI AVTOMATLASHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI	410
Yusubov Muzaffar Alimbayevich	
BANKLARDA RAQAMLASHTIRISH JARAYONINING MIJOZLAR QONIQISH DARAJASIGA TA'SIRI	414
Ro'ziboyev Shuxrat Komilovich	
BOJ-TARIF SIYOSATI METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING ILMIY-AMALIY YO'NALISHLAR	418
Pardayev Ilhomjon G'ulom o'g'li	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MOLIYAVIY BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISHDA BOSHQARUV KADRLARINING KOMPETENSIYASI	424
Mahsutaliyev Abdusalom Hasanovich	

ZIYORAT TURIZMIDA DESTINATSIYA VA GEOAXBOROT TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	433
Qosimov Jahongir Ro'ziboyevich, Suyunova Nilufar	
YEVROPA DAVLATLARIDAGI KORXONALARDA MOLIVAVIY REJALASHTIRISH AMALIYOTINING TAHLILI VA ULARDAN O'ZBEKISTON MOLIVA TIZIMIDA QO'LLASH MASALALARI	440
Pardayev Jamshid Muzaffarovich	
TASHKILOTNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYA LOYIHALARINI BOSHQARISH	446
Xasanov Odilxon Kaxxorovich	
O'ZBEKISTON TURIZM SANOATINING XALQARO RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA STRATEGIK MARKETING TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH	450
Kobilova Shozoda Timurovna, Isxakova Sarvar Ayubovna	
THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN LABOR THEORY: EVOLUTION, CHALLENGES AND FUTURE PROSPECTS	456
Tukhliyev Bakhodir Adinaevich	
ОСОБЕННОСТИ ПРОЦЕССА ПЕРВОГО ПРИМЕНЕНИЯ МЕЖДУНАРОДНЫХ СТАНДАРТОВ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ В СИСТЕМЕ УЧЕТА И ОТЧЕТНОСТИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	460
Астанов Зафар Муродуллаевич	
TA'LIM MUASSASALARIDA O'QITISH SIFATINI OSHIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR PLATFORMALARINI YARATISH VA ULARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI	466
To'xtamisheva Dilrabo Shermonovna	
KICHIK VA O'RTA BIZNESNI YASHIL IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING INNOVATSION MEXANIZMLARI	472
Norboyev Sarvar Azodovich	
MINTAQAVIY RIVOJLANISHDA INVESTITSİYALARDAN SAMARALI FOYDALANISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	476
Xatamova Manzura Ochilidiyevna, Safarov Botir Isaq o'g'li	
MAXSUS IQTISODIY ZONALARDA SOLIQ MA'MURIYATCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISHNING METODOLOGIK YONDASHUVLARI	482
To'rayeva Nafisa Odiljonovna	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA RAQAMLI TO'LOV TIZIMLARINI RIVOJLANTIRISHNING PUL MUOMALASI BARQARORLIGIGA TA'SIRINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	487
Xazratkulov O'ktamjon Xikmatullayevich	
O'ZBEKISTONDA TAKSI XIZMATLARI BOZORIDA INSTITUSIONAL ISLOHOTLARNING IQTISODIY AHAMIYATI	491
Jaloliddinov Anvar Jaloliddin o'g'li	
EKOLOGIK TANGLIK SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGIDA YERLARDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH	497
Kudiyarov Aybek Alisherovich	
BANK LIKVIDLIGINI BOSHQARISHDA ZAMONAVIY METODOLOGIK YONDASHUVLAR	502
Sulaymanov Samandarboy Adhambek o'g'li	
IQTISODIY FAOLIYAT TURLARI BO'YICHA SANOAT ISHLAB CHIQRISH TARKIBIY O'ZGARISHLARNI BAHOLASH	509
Almardanova Farzona Tulkin qizi, Kasimov Azamat Abdurkarimovich	
QUYI AMUDARYO IQTISODIY MINTAQASI CHEGARABO'YI HUDUDLARINING TURISTIK IMKONIYATLARI	515
Djumabayeva Shaira Xalillayevna	
SURXONDARYO VILOYATIDA ULGURJI SAVDO HAJMI KO'RSATKICHLARINI ARIMA MODEL YORDAMIDA PROGNOZLASHTIRISH	522
Turotova Sohiba Djumanazarovna	
MINTAQADA INNOVATSION USULDA BALIQ YETISHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	531
Davranov Odil Jumanazarovich	

ISHLAB CHIQARISH XARAJATLARI VA MAHSULOT TANNARXINING BOSHQARUV TAHLILINI AMALGA OSHIRISH USULLARI	538
Xamidova S.Ya.	
STRATEGIES FOR INCREASING COMPETITIVENESS IN DEVELOPING EXPORT ACTIVITIES IN SMALL ENTERPRISES.....	544
Nasridinova Shokhida Taufikovna	
SANOAT KORXONALARINI BOSHQARISHDA ILMIY-NAZARIY QARASHLAR	551
To'g'onov Ibroximxo'ja	
XUSUSIY TIJORAT BANKLARINING MOLIYAVIY RESURSLARINI MUSTAHKAMLASHNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI.....	555
Xolmatov Dilmurod Maxmudjonovich	

XUSUSIY TIJORAT BANKLARINING MOLIYAVIY RESURSLARINI MUSTAHKAMLASHNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI

Xolmatov Dilmurod Maxmudjonovich

Toshkent Kimyo xalqaro universiteti

Akademik faoliyat boshqarmasi

“Ta’limning dasturiy ta’minoti va ma’lumotlar bazasi” bo’limi boshlig’i

Annotatsiya. Mazkur tadqiqot xususiy tijorat banklarining moliyaviy resurslarini mustahkamlashning nazariy va amaliy asoslarini kuchayib borayotgan raqobat, prudensial tartibga solish hamda tizimli risklar sharoitida tahlil qiladi. Tadqiqot natijalari kapital sifati, moliyalashtirish tuzilmasining diversifikatsiyasi, kapital bozori instrumentlaridan foydalanish hamda aktivlar va passivlarni boshqarish (ALM) tizimi banklar barqarorligining asosiy determinantlari ekanligini asoslab beradi.

Kalit so’zlar: xususiy tijorat banklari, moliyaviy resurslar, kapital yetarliligi, moliyalashtirish diversifikatsiyasi, likvidlik riski.

Abstract. This study examines the theoretical and practical foundations of strengthening the financial resources of private commercial banks in the context of intensifying competition, stricter prudential regulation, and increasing systemic risks. The findings show that capital quality, diversification of the funding structure, the use of capital market instruments, and asset and liability management (ALM) systems are key determinants of banking stability.

Key words: private commercial banks, financial resources, capital adequacy, funding diversification, liquidity risk.

Аннотация. Настоящее исследование анализирует теоретические и практические основы укрепления финансовых ресурсов частных коммерческих банков в условиях усиливающейся конкуренции, ужесточения пруденциального регулирования и роста системных рисков. Результаты исследования показывают, что качество капитала, диверсификация структуры финансирования, использование инструментов рынка капитала, а также система управления активами и пассивами (ALM) являются ключевыми детерминантами устойчивости банков.

Ключевые слова: частные коммерческие банки, финансовые ресурсы, достаточность капитала, диверсификация финансирования, риск ликвидности.

KIRISH

Global moliya tizimining transformatsiyalashuvi, bank sektorida raqobatning kuchayishi hamda prudensial tartibga solish talablarining murakkablashuvi sharoitida xususiy tijorat banklarining moliyaviy resurslarini mustahkamlash masalasi strategik ahamiyat kasb etmoqda. So’nggi yillarda moliya bozorlarining integratsiyalashuvi, kapital harakatining erkinlashuvi, raqamli texnologiyalarning keng joriy etilishi hamda risk omillarining (likvidlik riski, kredit riski, valyuta riski va tizimli risklar) ko’payishi banklarning resurs bazasiga bo’lgan talabni sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqdi.

Xususiy tijorat banklari davlat ulushi yuqori bo’lgan banklardan farqli ravishda resurslarni shakllantirishda ko’proq bozor mexanizmlariga tayanadi. Bu holat ularning kapital tuzilmasi, depozit siyosati va moliyaviy barqarorlik darajasini bevosita raqobat muhiti, investorlar ishonchi hamda makroiqtisodiy sharoitlar bilan uzviy

bog'laydi. Shu nuqtai nazardan, xususiyl banklar moliyaviyl resurslarini mustahkamlash nafaqat alohida bank darajasidagi vazifa, balki butun moliya tizimining barqarorligi va iqtisodiy o'sishning uzluksizligini ta'minlovchi muhim tizimli omil sifatida namoyon bo'ladi.

Nazariyl jihatdan bank resurs bazasining mustahkamligi moliyaviyl intermediasiya samaradorligining asosiy determinantlaridan biri hisoblanadi. Endogen o'sish nazariyasi hamda moliyaviyl vositachilik konsepsiyasiga ko'ra, bank sektorining kapital yetarliligi va likvidlik darajasi real sektor investitsiyalarini kengaytirish orqali iqtisodiy o'sishga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Shu bois, xususiyl tijorat banklarining resurs salohiyatini oshirish masalasi makroiqtisodiy barqarorlik, kredit ekspansiyasi va investitsiya faolligi bilan uzviyl bog'liqdir.

Amaliyl jihatdan xususiyl banklarning moliyaviyl resurslari tarkibida qisqa muddatli depozitlar ulushining yuqoriligi, uzoq muddatli barqaror manbalar salmog'ining yetarli darajada shakllanmaganligi, kapital bozoridan foydalanish imkoniyatlarining cheklanganligi hamda subordinatsiyalangan qarz instrumentlarining nisbatan kam qo'llanilishi kuzatiladi. Ushbu holat aktivlar va passivlar muddatlari o'rtasidagi nomutanosiblikni kuchaytirib, likvidlik risklarini samarali boshqarish zaruratini yanada dolzarb etadi. Ayniqsa, uzoq muddatli investitsiya loyihalarini moliyalashtirish jarayonida resurs bazasining tarkibiy jihatdan takomillashuvi banklarning kredit portfeli sifati va daromadlilik ko'rsatkichlarini barqarorlashtirishga xizmat qilishi mumkin.

Zamonaviyl prudensial me'yorlar, xususan, kapital yetarliligi, likvidlik qoplama koeffitsienti (LCR) va barqaror moliyalashtirish koeffitsienti (NSFR) bo'yicha talablar xususiyl banklardan yanada mustahkam va diversifikatsiyalangan resurs bazasini shakllantirishni talab etmoqda. Shu bilan birga, ESG mezonlari hamda yashil moliyalashtirish instrumentlarining joriyl etilishi bank kapital tuzilmasini optimallashtirish va moliyaviyl barqarorlikni mustahkamlashning yangi imkoniyatlarini ochib bermoqda.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Xususiyl tijorat banklarining moliyaviyl resurslarini mustahkamlash masalasi zamonaviyl bank nazariyasi, moliyaviyl barqarorlik konsepsiyasi hamda kapital tuzilmasi yondashuvlari doirasida keng o'rganilgan. Mazkur masala nafaqat bankning ichki moliyaviyl siyosati, balki butun moliya tizimining barqarorligi, real sektorni kreditlash imkoniyatlari hamda makroiqtisodiy muvozanat bilan uzviyl bog'liqdir. Ayniqsa, global moliyaviyl inqirozlardan keyingi davrda bank resurs bazasining sifat tarkibi, kapital yetarliligi va likvidlik darajasi moliyaviyl tizimning chidamliligini belgilovchi asosiy omillardan biri sifatida qaralmoqda. Ushbu yo'nalishda tadqiqotlar, asosan, uch asosiy blokka ajratiladi: (1) bank kapitali va moliyaviyl barqarorlik, (2) depozitlar va moliyalashtirish tuzilmasi, (3) kapital bozori instrumentlari hamda risklarni boshqarish mexanizmlari. Har bir blok xususiyl tijorat banklarining moliyaviyl resurslarini mustahkamlashning muhim tarkibiy elementini ifodalaydi.

Bank kapitalining iqtisodiy o'sish va moliyaviyl barqarorlikdagi roli ilk bor moliyaviyl vositachilik nazariyasi doirasida tizimlashtirilgan. Ushbu nazariyaga ko'ra, banklar jamg'armalarni investitsiyalarga yo'naltirish orqali resurslarni samarali taqsimlaydi va shu orqali iqtisodiy o'sishga hissa qo'shadi. Levine moliya tizimi rivojlanishi va iqtisodiy o'sish o'rtasidagi uzviyl bog'liqlikni empirik asosda isbotlab, bank kapitalining samarali taqsimlanishi investitsion faollikni rag'batlantirishini hamda texnologik yangilanish jarayonlarini tezlashtirishini ko'rsatadi [1]. Uning yondashuvi moliyaviyl chuqurlik (financial depth) va iqtisodiy samaradorlik o'rtasidagi ijobiy korelyatsiyani asoslaydi.

Allen va Gale moliyaviyl tizim barqarorligida kapitalning bufer funksiyasini konseptual jihatdan ishlab chiqib, bank kapitali shoklarni yutish mexanizmi sifatida amal qilishini ta'kidlaydi [2]. Ularning fikricha, kapital yetarliligi nafaqat alohida bankni, balki butun bank tizimini tizimli xatarlar tarqalishidan himoya qiladi. Demirgüç-Kunt va Huizinga esa keng xalqaro ma'lumotlar bazasi asosida bank kapitali darajasi va daromadlilik ko'rsatkichlari o'rtasidagi ijobiy bog'liqlikni aniqlagan [3]. Ushbu natijalar kapitalning nafaqat himoya vositasi, balki bank faoliyatining samaradorligini qo'llab-quvvatlovchi muhim omil ekanini ham ko'rsatadi.

Basel III standartlari kapital yetarliligini kuchaytirish orqali bank sektorida tizimli risklarni kamaytirishga qaratilgan bo'lib, ular kapitalning sifat tarkibini (Tier 1, CET1) oshirish, leverage koeffitsientini joriyl etish hamda kontrsiklik buferlarni shakllantirishni nazarda tutadi [4]. Ayniqsa, kontrsiklik kapital buferi iqtisodiy sikl davomida kreditlashning haddan tashqari kengayishini muvozanatlashtirish va inqiroz davrida yo'qotishlarni qoplash imkonini beradi. Shunday qilib, kapital bazasini mustahkamlash xususiyl banklar barqarorligining muhim determinantiga aylanadi hamda ularning risklarga chidamliligini oshirishga xizmat qiladi.

Bank resurslarining tarkibi va muddat tuzilmasi moliyaviyl barqarorlikni ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Aktivlar va passivlarning muddat mosligi (maturity matching) bank likvidligi va barqarorligini ta'minlashning asosiy shartlaridan biri hisoblanadi. Diamond va Dybvig modeli bank likvidligi hamda depozitlar barqarorligi o'rtasidagi bog'liqlikni izohlab, bank yugurishi (bank run) fenomenini nazariyl jihatdan asoslab beradi [5]. Ushbu modelga ko'ra, depozitlarning qisqa muddatli va talab qilib olinguncha shaklda bo'lishi likvidlik riskini kuchaytirishi mumkin, chunki omonatchilar o'z mablag'larini bir vaqtning o'zida qaytarib olishga intiladi.

Huang va Ratnovskiy banklarning ulgurji (wholesale) moliyalashtirishga haddan tashqari tayanishi likvidlik

risklarini kuchaytirishi va inqiroz davrida moliyaviy beqarorlikni oshirishi mumkinligini empirik jihatdan asoslab beradi [6]. Ularning xulosasiga ko'ra, chakana depozitlar ulushi yuqori bo'lgan banklar nisbatan barqarorroq faoliyat yuritadi. Berger va Bouwman esa kapital darajasi yuqori bo'lgan banklar moliyaviy inqiroz davrida kreditlash faoliyatini nisbatan barqaror saqlab qolganini ko'rsatadi [7]. Bu holat kapital va moliyalashtirish tuzilmasi o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni yana bir bor tasdiqlaydi.

Song va Thakor bank kapital tuzilmasining optimal modeli doirasida depozitlar va bozor moliyalashtirishining muvozanatli nisbatini taklif qiladi [8]. Ularning modeliga ko'ra, banklar kapital va qarz instrumentlari o'rtasida optimal nisbatni tanlash orqali risk va rentabellik o'rtasidagi muvozanatni ta'minlaydi. Ushbu yondashuv xususiy banklar uchun resurs bazasini diversifikatsiya qilish zaruratini ilmiy jihatdan asoslaydi hamda uzoq muddatli barqaror moliyalashtirish manbalarini kengaytirishning dolzarbligini ko'rsatadi.

So'nggi yillarda banklar tomonidan obligatsiyalar, subordinatsiyalangan qarz hamda boshqa bozor instrumentlaridan foydalanish moliyaviy resurslarni mustahkamlashning muhim yo'nalishiga aylandi. Adrian va Shin bank balans tuzilmasining protsiklik xususiyatini o'rganib, bozor moliyalashtirishining kredit sikllarini kuchaytirish yoki yumshatishdagi rolini tahlil qilgan [9]. Ularning fikricha, kapital bozoriga chiqish banklarga likvidlikni diversifikatsiya qilish va balans tuzilmasini optimallashtirish imkonini beradi.

DeAngelo va Stulz bank kapitalining iqtisodiy mohiyatini qayta ko'rib chiqib, kapital bozori instrumentlari orqali risklarni qayta taqsimlash hamda investorlar ishonchini oshirish imkoniyatlarini asoslab bergan [10]. Ular bank kapitalining yuqori darajasi moliyalashtirish xarajatlarini kamaytirishi va kredit reytingini yaxshilashini ko'rsatadi. So'nggi yillarda ESG obligatsiyalari va yashil moliyalashtirish instrumentlari bank resurs bazasini uzoq muddatli, barqaror va nisbatan arzon manbalar bilan boyitish imkonini bermoqda [11]. Bu holat xususiy banklar uchun kapital bozori orqali diversifikatsiyalangan resurslarni jalb etishning yangi strategik yo'nalishini anglatadi.

Aktivlar va passivlarni boshqarish (ALM) tizimi bank resurslarini mustahkamlashning institutsional asosi hisoblanadi. ALM yondashuvi bank balansidagi risklarni, jumladan, likvidlik riski, foiz stavkasi riski va valyuta riskini kompleks boshqarishni nazarda tutadi. Freixas va Rochet bank risklarini mikroiqtisodiy model asosida tahlil qilib, kapital va likvidlik o'rtasidagi optimal nisbat bankning uzoq muddatli barqarorligini belgilashini ko'rsatgan [12]. Ularning modeli bank resurslarini boshqarishda strategik qarorlarning ahamiyatini ochib beradi.

Brunnermeier va Oehmke moliyaviy tizimda likvidlik spirali va kapital yetishmovchiligi o'rtasidagi bog'liqlikni asoslab bergan [13]. Ularning yondashuviga ko'ra, moliyaviy shoklar sharoitida kapital yetishmovchiligi likvidlik tanqisligini kuchaytiradi va tizimli inqiroz xavfini oshiradi. Bu holat xususiy banklarda stress-test, ssenariy tahlili va likvidlik monitoringi tizimini yanada takomillashtirish zarurligini ko'rsatadi. Shu nuqtai nazardan, ALM mexanizmi bank moliyaviy resurslarini mustahkamlashning muhim strategik boshqaruv instrumenti sifatida namoyon bo'ladi.

So'nggi empirik tadqiqotlar bank kapitali va kreditlash hajmi o'rtasida barqaror hamda statistik jihatdan ahamiyatli ijobiy bog'liqlik mavjudligini tasdiqlaydi. Mazkur bog'liqlik, ayniqsa, prudensial talablar kuchaytirilgan sharoitda yanada yaqqol namoyon bo'ladi. Gambacorta va Shin kapital talablari kuchaytirilishi bank kredit siyosatiga bevosita ta'sir ko'rsatishini aniqlab, kapital darajasi yuqori bo'lgan banklar kreditlashni qisqartirish o'rniga uni barqaror davom ettirish imkoniyatiga ega ekanini ko'rsatadi [14]. Ularning tadqiqotlari kapital buferining banklar uchun shoklarni yumshatuvchi mexanizm sifatida xizmat qilishini hamda monetar siyosat impulsining real sektorga uzatilish kanallarini barqarorlashtirishini asoslaydi.

Bundan tashqari, kapital talablari kuchaytirilishi banklarning riskka bo'lgan munosabatini yanada ehtiyotkor va muvozanatli yo'nalishga o'zgartiradi. Yetarli kapitalga ega banklar yuqori sifatli aktivlarga ko'proq e'tibor qaratadi, kredit portfelining diversifikatsiyasini kengaytiradi hamda riskka asoslangan narxlash mexanizmlarini joriy etadi. Natijada kreditlash hajmining barqarorligi bilan bir qatorda uning sifati ham oshadi. Ayniqsa, rivojlanayotgan mamlakatlar kontekstida kapital yetarliligi banklarning kredit sikllariga haddan tashqari sezgiriligini kamaytiruvchi muhim omil sifatida namoyon bo'ladi.

Brei va Gambacorta global moliyaviy inqirozdan keyingi davrni tahlil qilib, yuqori kapitalga ega banklar inqirozdan so'ng tezroq tiklanganini hamda kreditlash faoliyatini qisqa muddat ichida qayta faollashtirganini ko'rsatadi [15]. Ularning natijalari kapitalning kontrsiklik funksiyasini empirik jihatdan tasdiqlaydi. Ya'ni, yetarli kapital buferiga ega banklar iqtisodiy pasayish davrida aktivlarini keskin qisqartirmaydi va kreditlashni davom ettirish orqali iqtisodiy tiklanishga munosib hissa qo'shadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot xususiy tijorat banklarining moliyaviy resurslarini mustahkamlash omillarini aniqlashga qaratilib, unda aralash metodlar yondashuvi qo'llanildi. Tadqiqot doirasida nazariy-analitik tahlil orqali bank kapitali, moliyalashtirish tuzilmasi, likvidlik va ALM tizimining moliyaviy barqarorlikdagi o'zni o'rganildi, institutsional-taqqoslama tahlil yordamida rivojlangan mamlakatlar tajribasi umumlashtirildi hamda empirik-

statistik usullar asosida 2025-yil 1-yanvar holatiga banklarning aktivlari, kreditlari, kapitali va depozitlari bo'yicha ma'lumotlar tahlil qilindi. Natijalarni umumlashtirishda tavsifiy statistika, tarkibiy tahlil, taqqoslash va mantiqiy sintez usullaridan foydalanilib, resurs bazasini mustahkamlash bo'yicha amaliy xulosalar va tavsiyalar ishlab chiqildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Xususiylar tijorat banklarining moliyaviy resurslarini mustahkamlash masalasi bankning mikro darajadagi barqarorligi bilan bir qatorda, kreditlashning uzluksizligi, moliyaviy vositachilik samaradorligi hamda makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlash nuqtayi nazaridan ham strategik ahamiyat kasb etadi. Raqobat muhitining keskinlashuvi, prudensial me'yorlarning (kapital va likvidlik standartlari) qat'iylashuvi, shuningdek, risklarning murakkablashuvi sharoitida resurs bazasini "hajm" bo'yicha emas, balki sifat, barqarorlik, muddat muvofiqligi va diversifikatsiya mezonlari asosida boshqarish zarurati ortib bormoqda. Rivojlangan mamlakatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, bank resurslarini mustahkamlash bo'yicha samarali yondashuv alohida instrumentlar majmuasiga emas, balki kapital sifati, barqaror moliyalashtirish, bozor instrumentlari hamda ALM va risk-boshqaruvning o'zaro integratsiyasidan iborat "institutsonal paket"ga tayanadi.

Rivojlangan moliya tizimlarida bank resurslari barqarorligini ta'minlashning markaziy yo'nalishi sifatli kapital (CET1/Tier 1) ulushini oshirish hamda iqtisodiy sikllarga mos ravishda kapital buferlarini shakllantirishdan iborat. Kapitalning bufer funksiyasi bankning kutilmagan yo'qotishlarni qoplash qobiliyatini kuchaytiradi, shuningdek, bozor ishonchini oshirish orqali moliyalashtirish narxini pasaytirishga xizmat qiladi. Xususiylar banklar kontekstida bu jarayon foydani kapitalizatsiya qilish, qo'shimcha emissiyalar, strategik investorlarni jalb etish hamda subordinatsiyalangan moliyalashtirish instrumentlaridan foydalanish orqali amalga oshiriladi. Empirik dalillar kapital yetarliligi yuqori bo'lgan banklar shok davrlarida kreditlashni nisbatan barqaror saqlashini va aktivlar sifati bo'yicha yuzaga keladigan yo'qotishlarni samaraliroq qoplashini ko'rsatadi. Shu sababli, xususiylar banklar uchun kapital bazasini mustahkamlash resurs siyosatining tayanch determinanti sifatida talqin etiladi.

Moliyalashtirish tuzilmasining sifat ko'rsatkichlari bank resurs bazasining chidamliligini belgilaydi. Rivojlangan mamlakatlarda barqaror resurslar, asosan, granulyatsiyalangan chakana depozitlar (ko'p sonli kichik omonatchilar) va barqaror muddatli manbalar hisobiga shakllantiriladi. Bunda depozitlar bo'yicha raqobat faqat foiz stavkalari orqali emas, balki mahsulot dizayni, raqamli kanallar, ishonch instituti va xizmat sifati orqali ham olib boriladi. Depozitlarning muddat tuzilmasini uzaytirish, valyutalar va segmentlar bo'yicha diversifikatsiyani kuchaytirish hamda yirik omonatchilarga qaramlikni kamaytirish likvidlik riskini pasaytirishga xizmat qiladi. Ulgurji (wholesale) moliyalashtirish esa to'liq rad etilmaydi, balki ALM chegaralari va limitlar tizimi doirasida maqbul ulushda saqlanadi. Natijada resurslarning "barqarorlik koeffitsienti" oshadi va bank kredit portfeli siklik tebranishlarga nisbatan kamroq sezgir bo'ladi.

Rivojlangan iqtisodiyotlarda banklar resurs bazasini mustahkamlashda kapital bozorining imkoniyatlaridan faol foydalanadi. Jumladan, bank obligatsiyalari, qoplangan obligatsiyalar (covered bonds), sek'yuritizatsiya, subordinatsiyalangan qarz hamda turli "eligible liabilities" instrumentlari bank passivlarini muddat jihatidan "cho'zish"ga xizmat qiladi. Ushbu instrumentlar bankka aktivlar va passivlar mosligini yaxshilash, resurs narxini segmentlashtirish, investor bazasini kengaytirish (pensiya fondlari, sug'urta kompaniyalari va boshqa institutsional investorlar) hamda likvidlik riskini optimallashtirish imkonini beradi. So'nggi yillarda ESG va yashil instrumentlar banklar uchun qo'shimcha reputatsion hamda institutsional ustunlik yaratib, ayrim bozorlarda moliyalashtirish narxini pasaytiruvchi omil sifatida namoyon bo'lmoqda. Shu bilan birga, bozor instrumentlarining samaradorligi bevosita kapital sifati va risk-boshqaruvning institutsional yetukligiga bog'liq bo'lib, investorlar talab qiladigan risk mukofoti (risk premium) ALM va prudensial intizom darajasi bilan belgilanadi.

Resurslarni diversifikatsiya qilish va kapitalni mustahkamlash real natijaga aylanishi uchun bankda kuchli ALM (aktivlar va passivlarni boshqarish) hamda risk-boshqaruv infratuzilmasi mavjud bo'lishi muhimdir. Rivojlangan amaliyotda ALCO orqali foiz riski (NII/EVE yondashuvi), likvidlik riski (LCR/NSFR, stress-testlar), valyuta risklari (GAP, limitlar), ichki transfer narxlash (FTP) hamda erta ogohlantirish indiktorlari (EWI) yagona boshqaruv konturiga birlashtiriladi. Natijada resurs bazasi bankning strategik maqsadlariga mos ravishda dinamik tarzda boshqariladi: qaysi segment resurslari shoklar sharoitida tezroq chiqib ketishi mumkinligi, moliyalashtirish narxi iqtisodiy sikl davomida qanday o'zgarishi hamda qaysi instrumentlar bufer rolini bajarishi oldindan modellashtiriladi. Demak, resurs siyosati bankning daromadlilik ko'rsatkichlari bilan bir qatorda, uning barqarorligi va chidamliligini ta'minlashga ham bevosita xizmat qiladi (1-jadval).

1-jadval. Rivojlangan mamlakatlar tajribasi asosida resurs bazasini mustahkamlashning institutsional mexanizmlari¹

Hudud	Institutsional mexanizm	Xususiy banklar uchun amaliy natija
Yevropa Ittifoqi	Qoplangan obligatsiyalar, MREL talablariga mos "eligible liabilities"ni kengaytirish	Uzoq muddatli passivlar ulushi ortadi; muddat nomutanosibligi kamayadi
AQSh	Stress-testlar (CCAR/DFAST) asosida kapitalni rejalashtirish va "retail franchise"ga tayanish	Kapital intizomi kuchayadi; inqiroz sharoitida kreditlash barqarorroq saqlanadi
Kanada / Buyuk Britaniya	LCR/NSFR standartlarini qat'iy qo'llash, likvidlik limitlari va shaffof monitoring	Likvidlik shoklariga chidamlilik oshadi; ulgurji moliyalashtirishga qaramlik pasayadi

1-jadval natijalari rivojlangan bozorlar tajribasida resurs mustahkamligi, asosan, alohida "instrument"lar orqali emas, balki institutsional boshqaruv va prudensial intizom orqali ta'minlanishini ko'rsatadi. Kapitalni rejalashtirish (stress-testlar), barqaror moliyalashtirish standartlari hamda bozor instrumentlaridan kompleks foydalanish bankning shoklarga nisbatan chidamliligini oshiradi va kreditlashning keskin qisqarish ehtimolini kamaytiradi (2-jadval).

2-jadval. Xususiy banklar uchun resurslarni mustahkamlash strategiyalari va kutiladigan natijalar profili²

Strategik yo'nalish	Asosiy instrumentlar	Kutiladigan natija
Kapitalni mustahkamlash	CET1 ulushini oshirish, foydani kapitalizatsiya qilish, subordinatsiyalangan instrumentlar	Riskka chidamlilik va kredit reytingi oshadi; resurs narxi pasayadi
Moliyalashtirishni diversifikatsiya qilish	Chakana depozitlar, raqamli omonatlar, riskka asoslangan narxlash	Depozit bazasi barqarorlashadi; likvidlik riski kamayadi
Uzoq muddatli bozor moliyalashtirish	Bank obligatsiyalari, covered bonds, ESG/ yashil instrumentlar, sek'yuritizatsiya	Passivlar muddat jihatidan "cho'ziladi"; ALM muvozanati yaxshilanadi

Jadvaldan ko'rinadiki, resurs bazasini mustahkamlashda kapital sifati – depozitlar barqarorligi – bozor instrumentlari o'zaro to'ldiruvchi omillar hisoblanadi. Bozor instrumentlari passivlarni muddat jihatidan uzaytirsada, ularning narxi va samaradorligi kapital yetarliligi hamda risk-boshqaruv tizimining yetukligi bilan bevosita belgilanadi; shu sababli strategiyalar izchil va integratsiyalashgan tarzda joriy etilishi talab etiladi (3-jadval).

3-jadval. 2025-yil 1-yanvar holatiga xususiy va xorijiy kapital ishtirokidagi tijorat banklari faoliyatining asosiy ko'rsatkichlari, mlrd. so'mda³

№	Bank nomi	Aktiv		Kredit		Kapital		Depozit	
		Summa	Ulushi, %	Summa	Ulushi, %	Summa	Ulushi, %	Summa	Ulushi, %
1	Ipoteka-bank	52 069	7%	35 094	7%	7 337	6%	25 692	8%
2	Kapital bank	47 365	6%	31 584	6%	5 225	5%	36 664	12%
3	Hamkorbank	28 708	4%	19 178	4%	5 161	4%	11 634	4%
4	Ipak yo'li bank	23 150	3%	14 228	3%	3 588	3%	11 810	4%
5	Orient Finance bank	16 878	2%	12 565	2%	3 073	3%	11 099	4%
6	Invest Finance bank	12 062	2%	7 929	1%	1 415	1%	8 905	3%
7	Trast bank	10 868	1%	5 705	1%	2 920	3%	7 421	2%
8	KDB bank O'zbekiston	10 134	1%	3 367	1%	1 838	2%	5 306	2%
9	Anor bank	10 108	1%	6 858	1%	1 022	1%	8 743	3%
10	Tibisi bank	9 737	1%	7 468	1%	2 503	2%	4 901	2%
11	Davr bank	9 361	1%	7 019	1%	1 398	1%	3 700	1%
12	Asia Alliance bank	8 061	1%	4 217	1%	1 303	1%	3 161	1%
13	Tenge bank	7 527	1%	3 865	1%	1 164	1%	5 669	2%
14	Ziraat Bank Uzbekistan	4 530	1%	2 028	0%	672	1%	2 133	1%

1 Manba: muallif ishlanmasi.

2 Manba: muallif ishlanmasi.

3 Manba: muallif ishlanmasi.

15	Oktobank	3 368	0%	1 675	0%	606	1%	2 384	1%
16	Universal bank	3 163	0%	190	0%	755	1%	1 893	1%
17	Garant bank	1 942	0%	797	0%	547	0%	973	0%
18	Hayot bank	1 663	0%	1 161	0%	460	0%	1 159	0%
19	Uzum bank	1 072	0%	131	0%	651	1%	75	0%
20	Apeks bank	939	0%	213	0%	406	0%	303	0%
21	Madad invest bank	674	0%	307	0%	517	0%	52	0%
22	Eron Soderot bankining ShB	639	0%	68	0%	506	0%	42	0%
23	AVO bank	569	0%	283	0%	548	0%	17	0%
24	Smart bank	557	0%	21	0%	501	0%	47	0%
25	Poytaxt bank	460	0%	302	0%	175	0%	194	0%
26	Yangi bank	377	0%	138	0%	166	0%	202	0%
27	Yevroosiyo banki	162	0%	0	0%	161	0%	0	0%

3-jadval ma'lumotlari 2025-yil 1-yanvar holatiga xususiy va xorijiy kapital ishtirokidagi tijorat banklari faoliyatining tarkibiy tuzilmasini aks ettiradi. Tahlil natijalariga ko'ra, aktivlar va kredit portfeli bo'yicha yetakchi pozitsiyalar, asosan, Ipoteka-bank, Kapital bank va Hamkorbank hissasiga to'g'ri keladi. Xususan, Ipoteka-bank umumiy aktivlarning 7 foizini hamda kredit portfelining 7 foizini shakllantirib, tizimda nisbatan yuqori ulushga ega ekanligi bilan ajralib turadi. Bu holat bankning operatsion masshtabi va kreditlash faoliyati kengligini ko'rsatadi.

Depozitlar kesimida esa Kapital bank (12 foiz) va Ipoteka-bank (8 foiz) yetakchilik qilmoqda. Kapital bankning depozitlar bo'yicha ulushi uning aktivlar bo'yicha ulushiga nisbatan yuqoriroq bo'lishi chakana segmentda kuchli pozitsiyaga ega ekanini hamda barqaror moliyalashtirish bazasini shakllantirganini anglatadi. Bu esa bankning likvidlik riskini boshqarish imkoniyatlari nisbatan yuqori ekanini ko'rsatadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalariga asoslanib, xususiy tijorat banklarining moliyaviy resurslarini mustahkamlash jarayoni tizimli, institutsional va integratsiyalashgan yondashuvni talab etishi aniqlanadi. Avvalo, kapital bazasini sifat jihatidan mustahkamlash ustuvor vazifa bo'lib, CET1 ulushini oshirish, foydani reinvestitsiya qilish, qo'shimcha emissiyalar hamda subordinatsiyalangan moliyaviy instrumentlardan foydalanish orqali kapitalning kontrastlik va bufer funksiyasini kuchaytirish maqsadga muvofiqdir. Ushbu yondashuv bankning riskka chidamliligini oshirish bilan bir qatorda, moliyalashtirish narxini optimallashtirish va investorlar ishonchini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Shuningdek, depozit siyosatini transformatsiya qilish muhim ahamiyat kasb etadi. Xususan, chakana depozitlar granulyatsiyasini kengaytirish, muddatli omonatlar ulushini oshirish, yirik depozitlarga qaramlikni kamaytirish hamda riskka asoslangan narxlash mexanizmlarini joriy etish orqali resurs bazasining barqarorligini ta'minlash lozim. Bu jarayon likvidlik riskini pasaytirish, aktivlar va passivlar muddat muvofiqligini yaxshilash hamda kreditlashning uzluksizligini ta'minlash imkonini beradi.

Bundan tashqari, kapital bozori instrumentlaridan tizimli foydalanish, jumladan, bank obligatsiyalari, covered bonds, sek'yuritizatsiya hamda ESG/yashil moliyalashtirish vositalari orqali uzoq muddatli resurslarni jalb etish xususiy banklar uchun strategik yo'nalish sifatida qaralishi lozim. Mazkur instrumentlar passivlar muddatini "cho'zish", investorlar bazasini diversifikatsiya qilish va ALM muvozanatini mustahkamlashga xizmat qiladi. Biroq ularning samaradorligi bankning shaffoflik darajasi, kredit reytingi hamda risk-boshqaruv infratuzilmasining rivojlanganligi bilan bevosita bog'liqdir.

Nihoyat, ALM va risk-boshqaruv tizimlarini chuqurlashtirish, LCR va NSFR ko'rsatkichlari monitoringini takomillashtirish, stress-test va ssenariy tahlillarni muntazam qo'llash hamda ichki transfer narxlash (FTP) mexanizmini joriy etish resurs siyosatini strategik darajada boshqarish imkonini beradi. Bu esa bank daromadliligi va barqarorligi o'rtasidagi muvozanatni saqlagan holda, moliyaviy vositachilik samaradorligini oshiradi.

Umuman olganda, xususiy tijorat banklarining moliyaviy resurslarini mustahkamlash masalasi alohida instrumentlar yig'indisi sifatida emas, balki kapital sifati, depozitlar barqarorligi, bozor moliyalashtirish imkoniyatlari hamda ALM va risk-boshqaruvning o'zaro uyg'unlashgan tizimi sifatida talqin etilishi lozim. Rivojlangan mamlakatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, kapitalni rejalashtirish intizomi, barqaror moliyalashtirish standartlari hamda institutsional boshqaruv mexanizmlarining integratsiyasi bank sektorining shoklarga nisbatan chidamliligini oshiradi va kreditlashning keskin qisqarish xavfini kamaytiradi.

2025-yil 1-yanvar holatiga keltirilgan empirik ma'lumotlar xususi banklar o'rtasida resurslar va kreditlash salohiyatining notekis taqsimlanganini ko'rsatadi. Bu holat kapitalni mustahkamlash, depozitlar bazasini diversifikatsiya qilish hamda uzoq muddatli bozor resurslarini kengroq jalb etish zaruratini yanada dolzarblashtiradi. Shu nuqtai nazardan, xususi banklar moliyaviy resurslarini mustahkamlash strategiyasi makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlash, investitsion faollikni qo'llab-quvvatlash hamda iqtisodiy o'sishning uzluksizligini kafolatlashda muhim institutsional omil sifatida namoyon bo'ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Levine, R. Financial Development and Economic Growth: Views and Agenda // Journal of Economic Literature. – 1997. – Vol. 35. – No. 2. – P. 688–726.
2. Allen, F., Gale, D. Comparing Financial Systems. – Cambridge, MA: MIT Press, 2000. – 507 p.
3. Demirgüç-Kunt, A., Huizinga, H. Determinants of Commercial Bank Interest Margins and Profitability // World Bank Economic Review. – 1999. – Vol. 13. – No. 2. – P. 379–408.
4. Basel Committee on Banking Supervision. Basel III: A Global Regulatory Framework for More Resilient Banks and Banking Systems. – Basel: BIS, 2011. – 77 p.
5. Diamond, D., Dybvig, P. Bank Runs, Deposit Insurance, and Liquidity // Journal of Political Economy. – 1983. – Vol. 91. – No. 3. – P. 401–419.
6. Huang, R., Ratnovskiy, L. The Dark Side of Bank Wholesale Funding // Journal of Financial Intermediation. – 2011. – Vol. 20. – No. 2. – P. 248–263.
7. Berger, A., Bouwman, C. How Does Capital Affect Bank Performance During Financial Crises? // Journal of Financial Economics. – 2013. – Vol. 109. – No. 1. – P. 146–176.
8. Song, F., Thakor, A. Financial System Architecture and the Co-Evolution of Banks and Capital Markets // Economic Journal. – 2010. – Vol. 120. – No. 547. – P. 1021–1055.
9. Adrian, T., Shin, H. Liquidity and Leverage // Journal of Financial Intermediation. – 2010. – Vol. 19. – No. 3. – P. 418–437.
10. DeAngelo, H., Stulz, R. Why High Leverage Is Optimal for Banks // Review of Financial Studies. – 2015. – Vol. 28. – No. 3. – P. 653–691.
11. Flammer, C. Green Bonds: Effectiveness and Implications for Public Policy // Environmental and Energy Policy and the Economy. – 2021. – Vol. 2. – P. 95–128.
12. Freixas, X., Rochet, J.-C. Microeconomics of Banking. – 2nd ed. – Cambridge, MA: MIT Press, 2008. – 664 p.
13. Brunnermeier, M., Oehmke, M. The Maturity Rat Race // Journal of Finance. – 2013. – Vol. 68. – No. 2. – P. 483–521.
14. Gambacorta, L., Shin, H. Why Bank Capital Matters for Monetary Policy // Journal of Financial Intermediation. – 2018. – Vol. 35. – P. 17–29.
15. Brei, M., Gambacorta, L. The Leverage Ratio over the Cycle // BIS Working Papers. – 2016. – No. 471. – 32 p.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 2

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>